

DINAMIKUS NYÁLMIRIGY SZCINTIGRÁFIA-MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

Írta: Pasztarak Erzsébet

1. Háttér információk és definíciók

Intravénásan adott ^{99m}Tc -per technetát akkumulálódik a nyálmirigyekben, majd a nyállal kiválasztódik. E dinamikus folyamat gamma kamera – számítógépes rendszerrel nyomon követhető.

2. Leggyakoribb indikációk

- sialadenitis (bakteriális vagy vírusos)
- krónikus sialadenitis
- postirradiációs sialadenitis
- sialolithiasis
- Sjögren szindróma
- n. facialis paresis
- sialolith sebészi kezelése előtt (a még működőképes mirigyállomány kimutatása)

3. Kontraindikáció

Nincs

4. Módszertan

4. 1. Betegelőkészítés

- A vizsgálat előtt fél-egy órával 3 dl folyadék itatása a dehidrált állapot megelőzésére.

4. 2. Szükséges előzetes adatok

- anamnézis
- fizikális vizsgálat
- egyéb képalkotó vizsgálatok eredménye (UH, CT, MR)
- gyógyszerek (melyek mellékhatása imitálhatja a Sjögren szindrómát)

4. 3. Radiofarmakon

110-150 MBq ^{99m}Tc -per technetát iv.

4. 4. Adatgyűjtés

- eszköz: gamma kamera, nagy érzékenységű kollimátorral.

- felvételek: a radiofarmakon gyors iv. injekciójával egy időben adatgyűjtés indítása a nyálmirigyekről fekvő testhelyzetben anterior irányból.
Frame idő 1 perc, adatgyűjtés ideje 60 perc.
Képmátrix: 64X64, vagy 128X128 Zoom: 2 - 4 (a kamerától függően)
- Fontos a zavaró környezeti hatások kiszűrése (csend!).
- Kiegészítő beavatkozás: a 25. percben sublingualisan 10 mg ascorbinsavas provokáció (vagy citromszelet)

4. 5. Adatfeldolgozás

- ROI kijelölés: parotisok és submandibuláris mirigyek, háttér (temporális régió) és szájüreg
- Idő-aktivitás görbék előállítás - szemikvantitatív értékelés (oldal-összehasonlítás)
A görbék három szegmense közül általában csak a második (akkumulációs) és a harmadik (exkréciós) szegmenst értékeljük.

4. 6. Interpretáció, leletezés

- Dinamikus frame sorozat megtekintése
- Idő-aktivitás görbék jellegének, numerikus paramétereinek oldal-összehasonlítása, normális értékhez viszonyítása,
T-max: maximális aktivitás elérés ideje (percben) a nyálmirigyekben
- E5 %: az aktivitás változása a stimulus utáni 5. percben mérve (%-os változás)
(minden laboratórium maga határozza meg a normális értéktartományt)
Orális aktivitás megjelenése és az ascorbinsavas provokációra kapott válasz értékelése.
- A nyálmirigyek morfológiájáról a leletben, annyiban nyilatkozunk, amennyire a dinamikus vizsgálat erre lehetőséget ad.

4. 7. Kiegészítő beavatkozások

- A statikus nyálmirigy szcintigráfia indokolt, egyéb korszerű képalkotó eljárás mellett, Warthin's tumor, onkocytoma gyanúja esetén. Ezek a tumorok intenzív radiofarmakon dúsítást mutatnak, a nyálmirigyek más térfoglaló folyamataival ellentétben.
- Amennyiben diagnosztikai problémát jelentene Sjögren szindróma és krónikus gyulladás vagy gyógyszer mellékhatásból eredő "pseudo" Sjögren elkülönítése, akkor ⁶⁷Ga-citrát szcintigráfia elvégzése javasolt. (ha gyógyszer okozta, úgy a gyógyszer elhagyása után egy hónap múlva).

5. Sugárterhelés (felnőtt)

Radiofarmakon	A legnagyobb dózist kapó szerv mGy/MBq	Effektív dózis MSv/MBq
^{99m} Tc-pertechnetát	vastagbél 0,042	0,012

(ICRP 53 és ICRP 80)

6. Ajánlott irodalom

1. De Rossi G. editor , Radioisotope Study of Salivary Glands, CRC Press (1987).
2. Murray IPC., Ell PJ.,eds. Nuclear Medicine in Clinical Diagnosis and Treatment
Edinburgh: New York, NY: Churchill Livingstone; (1998)
3. Merrick MV., Essentials of Nuclear Medicine (1998) Springer-Verlag